

**Mo:fo:s Agel We Fo:l Eyo:
 Tesalonaika
 Kaluka:isalemo: Sa:sa:liga:fo:
 Asuluma:no: towo: we**

Fo:l eyo: mo:fo:s we tilidabu kaluka:isale Tesalonaika amisa:n a:namilo: sab o:mo: sa:sa:liga:fo:. Tesalonaika amisa:n a:no: Masedonia hen us a:na a:lab. Ho:len Fo:l eyo: Filibai amisa:no: ta:ta:sa:ga:, Tesalonaika ha:na:ga:yo:, sa:so: a:na mo:mo:do:. (Iliga:felo: 17.1-9) Fo:l eyo: to nafa a:no: Tesalonaika kaluka:isalemo: widabikiyo:, iliyo: Fo:l elo: sa:lab a:no: kudu ha:nabiki, Yu kaluwo: ba:da:sa:ga: gadiaki, Folo: Tesalonaika heno: ta:ta:ga: ane.

Tif amio: Folo: Kolin amisa:n a:na ha:na:ga: sabikiyo:, egeledo: nanogdo: dian kalu Timoti a:no: Fo:l do:wa ha:na:ga: fa:la:dowaki, hida:yo: Tesalonaika sa:s a:namilo: fa:la:dowab a:no: ko:lo: sio:.

Fo:l eyo: Timoti elo: to sa:lab a:no: da:da:sa:ga:yo:, Folo: Sales Timotiyo: iliyo: tilidabu kaluka:isale Tesalonaika sa:s a:namilo: sab a:no: halale alitaki, mo:fo:s we a:na sa:sa:liga:fo:.

Tesalonaika tilidabu kaluka:isaleyo: man nafa kudu ha:nab a:no: da:da:sa:ga:, Fo:l e sagalo:wo: alan dowasa:ga:, a:na sa:sa:liga:fo:.

To nowo: we. Tesalonaika tilidabu kaluka:isale a:no: Ya:su Keliso a:ma:la:lo: mia:nigab a:no: di-nafa fanda asuluma:ki, Fo:l eyo: mo:fo:s we imo:wo: a:na sa:sa:liga:fo:.

A:la:ta:ga: Tesalonaika kaluka:isaleya:lo: dabu ba:ba: dowo: a:no: nowo: we. Ya:suwo: a:ma:la:yo: semo: yalikiyo:, tilidabu kalu sowo: a:no: e a:ma:la: dasilia:ga: mela:no:wo: doma:iba:le? Nowo: we, Ya:su Kelisowo: ho:lenu: iga:sa mia:iba? Ililo: dabu ba:ba: a:no: eyo: a:ma:la: fanda sa:laki, Ya:su e mia:no: yasi silikiyo: iyo: ha:sa siliki, tilidabuwa halale dofo:melea:ki, mo:fo:s we a:na sa:sa:liga:fo:.

¹ Fo:l ne, Saleso:, Timotiyo: niliyo: to we sa:sa:lakiyo:, Do Gode o:lia: Alan Ya:su Keliso o:lia:ma: kaluka:isale, Tesalonaika sa:s usamilo: sab o:mo: sa:sa:liga:to:l. Godeya: ene ha:fo: disa:lan man o:lia: ha:sa mesa:no: man a:no:lia:yo: gi o:lia: dofo:melea:ki, Godemo: dulugu so:lo:l.

² Ho:lenu: tambo niliyo: gio: ko:lo: Godemo: dulugu sa:lakiyo:, mada o:m a:la:sa:la:sen.

³ Giliyo: tilida:da:ga: man nafale dimida:sen, a:la:ta:ga: nol o:lia:yo: ha:fo: disa:laki iyo: asuwa:ta:sen, a:la:ta:ga: Ya:su Kelisowo: hendele a:ma:la: mia:nigab a:la:bo: giliyo: tilida:da:sa:ga: yasila:lab ko:lo: halale kagaya:sen. Niliyo: gililo: dimido: a:no: asula:liki, Do Godemo: mada o:m a:la:sa:la:sen.

⁴⁻⁶ Godeya: to nafayo: gilo:wa fa:la:dowabikiyo:, to ina:li fa:la:dowo:ma. To a:no: niliyo: hendele tilida:da:sa:ga: halale widakiyo:, Godeya: ene halaido: o:lia: Mama Malilo: enedo: o:lia:yo: mio:. A:la:ta:ga: nio: gi o:lia: silikilo:, nililo: man nafale dimido: a:no: giliyo: asulufo:lab. Alan Ya:su o:lia:

nililo: man nafale dimido: a:no:lia:yo: giliyo: kudu ane. Giliyo: hida:yo:wo: alan di ko:sega, Mama Malilo: a:ma: sagalo:wa ilikiyo:, ene to nafa a:no: sagala:liki dabu. Ni nao i, Gode eyo: gio: mada alan asula:sa:ga:, gio: eno:le doma:ki da:feyo: niliyo: a:la:asulo:. A:la:fo:ko:lo: niliyo: Godemo:wo: mada o:m a:la:sa:la:sen. ⁷ O:go: tilidabu kaluka:isale tambo Masedonia hen o:lia: Akaya hen a:namilo: sab a:ma:yo: gililo: man nafale dimido: a:no: asula:liki, iliyo:lo: kudu ha:nab. ⁸ A:la:dimida:i ha:nab ko:lo: Alana: towo: ge amilo: handalowab a:no: Masedonia hen o:lia: Akaya hen o:lia:ya ane ko:mba. Ko:sega gililo: Gode amilo: tilidabuka: a:la:do: sio: to a:no: hen nolo:lo: da:da:li ha:nab ko:lo:, niliyo: gililo: tilidabu a:no: ko:lo: a:sa:ma:no:wo: mo:ililo:. ⁹ Mo:wo: gililo: dimido: a:no: ko:lo: ililo: nemo:lo: malolo meo: we. Nio: gelo:wa fa:la:dowo: amio: tililiale. A:la:ta:ga: giliyo: madali godeyo: ta:ta:ga:, Gode mela:no:lelo: a:lab a:no: tilida:da:sa:ga:, ene nanogo: dimidale. ¹⁰ A:la:ta:ga: Godeya: ene So:wa ko:lo: a:ma:la: mia:no: a:no: giliyo: yasila:labeka: a:la:bo:, iliyo: nemo:wo: malolome ko:lo: so:lo:l. Godeya: ene So:wa Ya:su e sowa:sa:ga:yo:, a:ma:la: a:dasilia:ga: Hebene sab. A:la:ta:ga: nio: Godeya:lo: gadia:sa:ga:lo: wa:ldo: dimiab a:no: diabena:ki, Ya:suwa:yo: nio: a:ma:la: gasilia:sen.

2

Fo:l elo: Tesalonaikalo: dimido:wo: we

¹ Ni nao i, nio: gelo:wa ya:sa:ga: ilikilo: nanog dimido: a:no: mo:wala:. ² Gilo: amio: o:mia:no:

amio:, nio: Filibai silikiyo:, kaluka:isaleya:lo:
 nimo:lo: dikidiakilo: dio:ge sio: a:no: gio: asulo:
 Ko:sega nili Gode eyo: nio: asufa: ko:lo:, kalu
 nolba:yo: nimo:wo: giso: alan dowabikiyo:, nio:
 mo:tagilaki Godeya: to nafa a:no: gimo:wo:
 ka wida:len. ³ Niliyo: to widakiyo:, halayo:
 mo:widaki, asulo: nililo:wo: wo:no:le nowa
 dia:fo:likiyo: mo:wido:l. A:la:ta:ga: dikidakiyo:lo:
 mo:wido:l. ⁴ A:la:bo: mo:dimido:l. Godeya: to
 nafayo: sama:kiyo:, eyo: nio: dibebesa:ga:
 da:feyo: ko:lo:, niliyo: elo: asulo: o:leaumbo:
 hendele wida:lo:l. Niliyo: kaluka:isaleyo: ko:lo:
 sagale alitaki wido:ma. Gode nili asulo:lo:
 dibebekilo: bo:fo:lab a:no: ko:lo: sagale alita:sen.
⁵ Kelego: gililo: da:labko nili diano: a:lakiyo:,
 gimo:wo: madaliyo: mo:dikili sio:. A:la:ta:ga:
 kelego: gililo:wo: meselaki mo:susuluma:
 mio:. Man nililo: dimida:sen a:no: giliyo:
 asulab a:la:ta:ga:, Gode elo: mada asulufo:lab.
⁶⁻⁷ Giliyo:lo: a:la:ta:ga: kalu nolba:yo:lo: nio:
 ko:lo: wabulu sama:kiyo: mo:so:lo:l. Kelisowa:lo:
 iliga:felo: kaluwo: ni ko:lo:, giliyo: nio: tili
 doma:kiyo: o:li sa:ma:no: dowo: ko:sega, a:la:do:
 mo:gaki, gi o:lia: sen amio: nio: ha:sa siliki,
 anowa:lo: so:wagalin ko:lo: bo:fo:lowan o:ngo:
 dowa:sen. ⁸ Nio: gimo:wo: mada ha:fo:wo: disa:
 ko:lo:, Godeya: to nafayo: gimo: sa:ma:no:wo:
 sagalo:. A:la:ta:ga: niliyo: gimo:wo: mada alan
 asulakiyo:, ninin mela:no:wo: o:li wala:ma:no:
⁹ Ni nao i, nililo: halaido: nanog dimido: a:no: gio:
 mada asulo: ko:lo:lab. Niliyo: Godeya: to nafa

gimo:lo: wida:len amio:, nilo: tili doma:no:wo:
gio: kele asulabena:kiyo:, niliyo: ho:lenowo:lo:,
nuluwo:lo: nanogo: dia:len.

¹⁰ Nio: tilidabu kaluka:isale gi o:lia: silikiyo:, nio:
malilo: man o:lia: digalo: man o:lia: dimidaki, kalu
nolba:yo: hala dimido: a:la:bo: mo:sama:ki dim-
ida:sen. Gio:lo: Godeya:lo: man nilo: dimido: a:no:
ba:da:sa:ga: asulo:. ¹¹ Iyaya:lo: ene so:wa asu-
lakilo: tilidowan aumbo:, gio: ina:li ina:li a:la:do:
nililo: bo:fo:len a:no: gio: asulo:. ¹² A:la:do: dim-
ida:len a:namio:, giliyo: Godeya:lo: asulab man au
dimidama:kiyo:, niliyo: gio: halale alitaki, nofolo:
towo: sa:la:liki, towo: halaido: wida:len. Mo:wo:
Godeya: ene ho: alan usa mesea:ki a:la:ta:ga:, Elo:
bo:fo:lowan kaluka:isale o:lia: usa doma:ki, Gode
Eyo: gio: ho:ida:lab.

¹³ Niliyo: Godeya: to wida:len amio:, gio:
kaluwa: to sa:lab a:la:bo: mo:dabu ko:sega,
Godeya: ene to hendele sa:labo:lo:b a:la:
da:da:sa:ga: tilidabu ko:lo:, niliyo: Godemo:wo:
mada o:m a:la:bo: wa:ka a:la:sa:la:len.
A:la:fo:ko:lo: Godeya: to a:no:, tilidabu
kaluka:isale gi usa dowaki, nanogo: diab. ¹⁴ Ni
nao i, Keliso kaluka:isale Yudia hen amilo: sa:sen
ilo: amilo: hida:yo: fa:la:dowo: aumbo:, giliyo:lo:
o:leo:ngo: ka di. Yu kaluwa:lo: hida:yo: imo:lo:
dimi o:leaumbo:, giasi kaluwa:yo: gimo:wo:lo:
hida:yo:wo: a:la:dimi. ¹⁵⁻¹⁶ Ya:su Alan o:lia:
Godeya: dinali sa:lan kalu nolo:lo: Yu kalu i
a:ma:yo: sanala:. A:la:ta:ga: i a:ma:yo: nio:lo:
o:lu ga:fela:sen. Niliyo: Yu kaluka:isalema a:no:

wida:lab amio:, Gode eyo: iyo: gasiliabena:kiyo:, Yu kalu i a:ma:yo: nililo: sa:ma:no:wo: ka:ma:no: a:la:li kedo:. Ililo: a:la:do: dimido: a:ma:yo: Godeyo: ko:lo: mo:be alifa:, a:la:ta:ga: iyo: kaluka:isale tambomo:wo: giso: alan dowa:sen. Inin mogago: dimida:len a:namio:, dibida:i ya:la:ga: wa:litab ko:lo:, Godeya:lo: gadio: wa:l a:no: inibo: o:go: dimiab ko:m.

Fo:l eyo: Tesalonaika kaluwo: wa:ka ba:ba:no: asulo:

¹⁷ Ni nao i, tamin amio: Yu kaluwa:lo: hida:yo: dimi a:namio:, na:no: do:mo:wa:yo: alobanaga:ta:ga: ane ko:sega, asulo:wo: imilise o:dofoli:kiyo:, gio: wa:ka galima:no: a:la:liki, niliyo: togo: mada keda:len. ¹⁸ Nio: gelo:wa mia:no: asulo:. Fo:l ne gelo:wa mia:no: asulaki togo: keda:len ko:sega, Sa:da:na: eyo: nio: ka:la:lab.

¹⁹ Nili Alan Ya:su e yaliki, nio: e wo:lokana ka:gayalikiyo:, nilo: halale kagama:no:wo:, a:la:ta:ga: nilo: sagale alifa:no:wo: o:ba:le? A:la:ta:ga: nilo: nanogo: dimida:sa:ga: tinio: a:la:likilo: emo:lo: boba walama:no:wo: o:ba? A:no: kaluka:isale gi o:m. ²⁰ Ni wabudakilo: sagale alitab a:no:, mada hendeleyo: gi ko:lo: dowab.

3

Timoti e Tesalonaika iliga:fo:

1-2 Niliyo: gio: ba:ba:no: alan asula:li ha:na:la:ga:yo:, na:no: Atens amisa:n a:na siliki,

Timotiyo: gilo:wa iliga:fa:no: a:la:liki nenela:sa:ga: saefa:. Nili nao Timoti, Gode o:lia: nanog diakilo:, Ya:su Kelisowa: to nafalo: wida:li sia:seno: nowo: e. A:la:fo:ko:lo: tilidabu gililo:wo: halale alitaki, gio: halaido: ha:na:melea:kiyo:, Timotiyo: gilo:wa iliga:fo:. ³ Hida:yo: gililo: diab koma:yo:, tilidabu gililo:wo: babalabena:ki, Timotiyo: gilo:wa iliga:fo:. Hida:yo: wengo:wo: Gode eyo: nimo: dima:ki da:feyo:lo:b a:la:bo: gio: asulo:. ⁴ Hendele, nio: gi o:lia: sen amio:, hida:yo:wo: nilo: amio: fa:la:doma:ib a:la:bo: gimo:wo: sa:la:len ko:lo: ninindo: sa:la:len aumbo: fa:la:dowab a:no: gio: asulab. ⁵ A:no: ko:lo: asulakiyo:, niyo: mo:yasilima:no: dowo:lo:biki, Timotiyo: gi tilidabuwo: fanda bo:ba:kiyo:, gelo:wa iliga:fo:ko. Ni asulakiyo:, Sa:da:na: e gilo:wa fa:la:dowa:sa:ga:, tilidabu gililo:wo: da:feyo:lalega, nilido: nanog di a:no: o:ngo:malo:ngo: fa:la:doma:iba:le, a:la:asulaki tagilo:.

To nafayo: Timoti eyo: a:ma:la:bo: dia:mio:

⁶ A:la:fo:ko:lo: Timoti e gilo: amilo: seno: ta:ta:ga:, o:go: nilo: wena fa:la:dowakiyo:, gilo: tilidabu o:lia: ha:fo: disa:la:sen man a:no:lia:yo: nimo:wo: mada towo: nafa ko:lo: malolo meab. Giliyo: nio: asula:likiyo:, sagalo:wo: alan dowa:sen ko:lo:, gio: misio: bo:bo:losa: a:la:do: nililo: asula:sen aumbo:, giliyo:lo: nio: bo:bo:losa: a:la:asula:senka: a:la:liki, Timoti eyo: nimo:wo: malolo meabe.

⁷ Ni nao i, niliyo: to a:no: dabu ko:lo: nio: nagalo: o:lia: hida:yo: alan o:lia:lo: ba:dab us a:namio:, tilidabu gililo:wo: halaido: a:lab koma:yo: nio: ko:lo: halale alitakigab. ⁸ Gio: Kalu Alan o:lia: oga:dita:ga: halaido: kagafo:lab ko:lo:, nio: o:go: mela:no:wo: nafale ko:lo: dio:l. ⁹ Giliyo: nio: mada alan sagale alifa: ko:lo:, niliyo: Godeyo: wabulu sa:lakilo: emo:wo: mada o:m a:la:sa:la:sen a:no: ko:mba. ¹⁰ Gio: wa:kabiyo: a:ba:ba:no: a:lakiyo:, gili tilidabuwo: a:halale alifoma:kiyo:, nuluwo:lo: ho:lenowo:lo: niliyo: Godemo:wo: towo: sa:la:len.

¹¹ A:la:fo:ko:lo: o:go: gio: ba:ba: mia:no: a:la:likiyo:, Do Gode o:lia: nili Alan Ya:su o:lia:ma:yo: togo: dinafa walama:ki, niliyo: dulugu so:lo:l. ¹² Nililo: gimo:lo: ha:fo: disa:la:sen man a:no: ko:lo: anayab o:leaumbo:, gegelebo:lo: a:la:ta:ga: nol o:lia:lo: ha:fo: disa:lan man a:no:lo: wa:lita:ga: alalia:ga: hamana:ki, Godemo: dulugu so:lo:l. ¹³ A:la:fo:lalikiyo:, Gode eyo: asulo: gililo:wo: halale alita:len ko:lo:, Ya:su Alan o:lia: ene malilo: kaluka:isale tambo o:lia:lo: yab amio:, gio: hala dimido:wo: aundo:ma dowaki, malilo: elena bo:ba:ki, dulugu so:lo:l.

4

Godeya:lo: asulab man a:no: ko:lo: kudu hamana

¹ Ni nao i, to nolo: a:sa:ma:nigo:l. Godelo: sagalema:no: man a:no: giliyo: kudu hamana:ki, niliyo: tamin amio: gimo:wo: wido: ko:lo:, gio: kudu ha:na:lab. Ko:sega o:go: gio: man a:no:

wa:ka halale a:kudu ha:na:melea:ki, Ya:su Alana: wi amio: niliyo: to a:no: wa:ka halale so:lo:l. ² Nilo: Ya:su Alana: wi amilo: to ko:lo: fanda wido: a:no: giliyo: asulo:. ³ Godeya:lo: asulab aumbo: we. Gio: Godeya: eno:le dowaki, digalo: dowa:bi. Gio: uwo:wo: dia:so:bo. ⁴ Gio: malilo: man o:lia: digalo: man a:no:lia:yo: kudu ha:naki, ginin asulo: a:no: tilidowa:bi. ⁵ Ha:la: kaluka:isaleya:lo: Godeyo: mo:asulaki, inido: uwo: dia:no: asulab aundo: kudu ha:na:sen o:leaumbo: giliyo: dimida:so:bo. ⁶ A:la:gakiyo:, giliyo: Keliso gao nowo:mbo:wo: mogago:wo: mo:dimidaki, a:la:ta:ga: inin ingayo: afa dia:so:bo. Kalu abeyo: man mogago:lo: dimidab a:no: Gode eyo: e falasila:ma:ib a:la:bo: niliyo: tamina hagugu sio:. ⁷ Mo:wo: Gode eyo: nio: man mogago: dimidama:ki ho:ido:ma. Eyo: nio: man digalo: kudu ha:na:sa:ga:, malilo:le doma:ki ho:ido:. ⁸ A:la:fo:ko:lo: kalu abeyo: to nilo: wido:l welo: gola ba:dab a:no:, kaluwa: towo: ko:lo: gola ba:daba. Malilo: Mama gimo:lo: dimia:sen Gode E ko:lo: gola ba:dab.

⁹ Gode eyo: gegeledo: ha:fo: disa:ma:no: man a:no: gininbo:wo: wido: ko:lo:, nio: to a:no: wa:ka sa:sa:lima:no:wo: aundo:ma. ¹⁰ Hendele, gio: Masedonia hen amilo: nao o:lia: nado o:lia: ko:lo: Keliso sab a:no: tambomo:wo: ha:fo:wo: disa:la:sen. Ko:sega ni nao i, gio: man a:no: wa:ka halale a:kudu ha:na:melea:kiyo:, niliyo: gimo:wo: halale so:lo:l. ¹¹ Gio: ha:salo: mesa:no: man a:no: ko:lo: kudu ha:na:bi. Gio: kelego: noma:lo:

4:3: 1Tes 5.23, 1Bid 1.16   **4:4:** 1Kol 6.13   **4:7:** Hibu 12.14,
 1Bid 1.15-16   **4:8:** Luk 10.16, 2Kol 1.22   **4:9:** Yo:n 13.34
4:11: A:fe 4.28

dimidabo: mo:sa:laki, kelego: go:no:ndo:wo: di-
nafa tilidowa:bi. Gio: bo:sulakima, go:no:n
dagiya: nanogo: dimida:bi. Nililo: tamin amilo:
gimo:lo: sio: o:leaumbo: wa:ka a:so:lo:l. ¹² Gio:
a:la:dimidalikiyo:, ha:la: kaluka:isaleya:yo: gililo:
man dimido: a:no: ba:da:sa:ga:, ge hendele digalo:
kalu a:la:asuluma:ib. A:la:ta:ga: gio: nowo:mbo:
asuwa:foma:kiyo: mo:asuluma:ib.

*Ya:su amilo: tilida:da:sa:ga:lo: sowo:
kaluka:isale*

¹³ Nao gio:, kaluka:isale sowab amio:, ha:la:
kalu iliyo: misio: mo:ba:ba:no:lo:b a:lakiyo:
nofolo:wo: alan dowas:en ko:lo:, gio: a:la:bo:
dimidabena:kiyo:, sowab kaluka:isale amilo:
fa:la:doma:ibo:, gimo:wo: fanda sa:ma:nigo:l.
¹⁴ Nililo: tilidabuwo: we. Ya:suwo: sowa:sa:ga:yo:,
a:dasilia:gane ko:lo:, kaluka:isale abeyo: eya
tilida:da:sa:ga:lo: sowa:lab a:no:, Gode eyo: Ya:su
o:lia: tililia: mia:ib. ¹⁵ Ya:su Alana:lo: to wido:wo:
we, niliyo: gimo:wo: sa:ma:nigo:l. Alando: yab
ho:len a:namio:, kaluka:isale ni mela:no:lo:
o:sab we tamin amio: mo:ha:na:ib. Sowu:
kaluka:isale i a:no: ko:le ha:na:ib. ¹⁶ Ya:su Alan
e Hebene a:la:ta:ga: yakiyo:, eyo: towo: halale
ho:idaki, ma:mul misa: kalu eyo:lo: towo: sa:laki,
a:la:ta:ga: Godeya: belo a:no: folalikiyo:, Ya:suwo:
a:na tima:ib. A:la:ta:ga: kaluka:isale e amilo:
tilida:da:sa:ga:lo: sowo: i a:no:, ko:le dasilia:ga:
ha:na:ib. ¹⁷ A:la:ta:ga:yo: Gode eyo: kaluka:isale
mela:no:lo: o:lab nio:lo: dia:ga:, ni o:lia: sowo:
dasilia:gane a:no:lia:yo: kola: usa kegea:sa:ga:,

Alano: akin amio: ua galilia:ib. A:la:go:ko:lo:
 nio: Alan o:lia:yo: mela:no: mela:no: mela:ib.
 18 A:la:dimidama:ib ko:lo:, to we gegelebo:
 asulo:wo: halaido: doma:ki sa:la:lubi.

5

Ya:su mia:nigab a:no: dimidalia:ga:yasilima:no:

1 Nao i, gio: Ya:sulo: mia:no: ho:len o:lia: ofa:si
 o:lia:yo: a:na fa:la:doma:ika: a:la:bo: gimo:wo:
 mo:sa:sa:lima:no:. 2 Mo:wo: Alan e yakiyo:,
 afalo: dian kalu ko:lo: nululo: yan au mia:ib
 a:la:bo:, gio: o:ma asulufo:lab. 3 Kaluka:isaleya:
 sa:lakiyo:, “Nio: hida:yo:wo: aundo:ma, ga:li so:l,”
 a:la:sa:la:li sen amio:, ilo: mogagila:ma:no:wo:
 wigibole a:naka fa:la:dowaki iligila:ma:ib ko:lo:,
 ga alela:sen a:ma:lo: nagalo: fa:la:dowan au
 fa:la:doma:ib ko:lo:, kaluka:isale a:no: mada
 mo:yamisuluma:ib.

4 Ko:sega nao i, gio: sololiya saba ko:lo:,
 ho:len a:no: fa:la:dowalikiyo:, gio: afalo: dian
 kalu yab amilo: iligan aumbo: mo:iligima:ib.

5 Gio: tambo ho:lana: so:wa ko:lo: ho:len
 usa a:lab. Nio: sololi o:lia: nulu o:lia:ma:
 so:wama. 6 A:la:fo:ko:lo: kalu nolo: ko:lo:
 alifo:lab o:leaumbo:, nio: mo:dimidama:niki.

Ko:sega nio: sikaga siliki, ninina:ma:la:yo:
 tilidoma:niki. 7 Mo:wo: alilan o:lia: aluna: ho:no:
 nakilo: no:nolan man a:no:lia:yo:, nulu a:na
 dimidan. 8 Ko:sega nio: ho:lana: so:wa ko:lo:,
 ninina:ma:la:yo: tilidoma:niki. Kaluwa:lo: bio:
 ta:lian aumbo:, niliyo: nol o:lia:yo: ha:fo: disa:laki,

tilidabuwo: dinafa ta:lia:niki. A:la:ta:ga: Gode eyo: nio: hendele gasilia:ib ko:lo: niliyo: a:no: ko:lo: asula:liki yasilima:niki. Kaluwa: misa:yo: galalakilo: alo sa:ga:lan o:leaumbo:, niliyo: asulo: ko:lo: halale ta:lia:niki. ⁹ Gode eyo: nio: ene kulufa:yo:wa:lo: falasila:ma:no: a:no: dima:ki da:feyo:ma. Ko:sega Gode eyo: nio: gasiliakiyo:, Alan Ya:su Kelisowa a:la:ta:ga: ene mela:no:wo: nimo: dima:ki da:fe alifa:. ¹⁰ Nio: o:salikiyo:lo:, sowalikiyo:lo: Ya:su o:lia: mesea:kiyo:, Ya:su e ni asuwa:taki sowo:. ¹¹ A:la:fo:ko:lo: gio: o:gdo: dimida:lab o:leaumbo:, gegelebo: asuwa:takiyo:, asulo:wo: halale alita:lubi.

Asuluma:no: to wido:

¹² Ni nao i, kaluka:isale gilo: halaido: asuwa:tab o:lia:, gili sa:s amilo: bo:fo:lowan o:lia:, gi ko:lo: hagugakilo: digalo: tolo: sa:la:lab i a:no:, giliyo: asulaki, a:ma: ha:ga dowabi. ¹³ Iliyo: nanog halaido: dimidabo:lo:b a:la:bo:, giliyo: dinafa asula:sa:ga:, imo:wo: ha:fo:wo: disa:lakiyo:, ili ha:ga mada dowabi. A:la:ta:ga: gio: gegelebo: ha:sa dowabi.

¹⁴ Ni nao i, gio: kaluka:isale bo:sulakilo: sab imo:wo: hagugo:wo: sa:la:bi. Kaluka:isale tagilakilo: sab i a:no: halale alitaki, towo: sa:la:lubi. Kaluka:isale halaido:lo: mo:sab a:no: asuwa:ta:bi. A:la:ta:ga: kaluka:isale tambomo:wo: ha:sa dowabi. ¹⁵ Kaluka:isale nolba:yo: man mogago:lo: dimidab o:mo:wo: wa:deabena:ki, gio: ka:la:lubi. Ho:lono: tambo gegelebo:lo:, ha:la: kalumo:wo:lo:, tambo ha:fo:wo: disa:la:lubi.

16-17 Gio: ho:lenu: tambo sagala:lubi. Godemo:lo: dulugu sa:lai ha:na:mela:no:wo: eda:so:bo. ¹⁸ Gilo: amio: kelego: ko:li ko:lilo:wo: fa:la:dowalikiyo:, Godemo:wo: mada o:m a:la:sa:la:lubi. Gio: Ya:su Kelisowa dowo: ko:lo:, Gode eyo: gio: man o:leo:ngo:wo: ko:lo: dimidama:ki asulab. ¹⁹ Mamaya:lo: nanog dimidama:no: a:no: de o:ngo: ko:lo: dalila:so:bo. ²⁰ Kaluka:isale abeyo: Godeya: wiya a:la:ta:ga: dinali sa:lalikiyo:, gio: to a:no: da:ba:no:wo: mo:bea:so:bo. ²¹⁻²² To sa:lab a:no: tambowo: aloba:da:sa:ga:, nafa dowab a:no: kudu ha:naki, man mogago: a:no: tambo tinia:li ha:na:lubi.

²³ Ha:salo: downan Gode eyo: gio: malilo:le tambo ta:fo: melea:ki, dulugu so:lo:l. Gode eyo: gili mela:no: mama o:lia: asulo: o:lia:, a:la:ta:ga: do:mo: o:lia:ma:yo: man mogago:wo: mo:dimidama:ki ta:fo: ha:na:la:ga:, Alan Ya:su Kelisolo: yab amio:, hala dofo:lenu: mo:bo:ba:ki, dulugu so:lo:l. ²⁴ Gode gilo: da:fe alita:lab a:ma:yo:, ene dinali sio: a:no: hendele dimida:sen ko:lo: eyo: mada dimidama:ib.

²⁵ Ni nao i, giliyo: nio: Godemo: dulugu sa:la:biyo:. ²⁶ Gao nol o:lia: sagale alitakiyo:, ebean aumbo: mimila:bi.*

²⁷ Alana: wiya iliki, niyo: to halaido: we gimo: so:lo:l ko:lo:, giliyo: mo:fo:s sa:sa:lo: we, Keliso kaluka:isale tambomo:wo: agele mea:bi.

5:16-17: Fili 4.4   **5:18:** A:fe 5.20   **5:19:** A:fe 4.30   **5:21-22:** 1Yo:n 4.1   **5:23:** 2Tes 3.3   **5:25:** Kolo 4.3, 2Tes 3.1   * **5:26:** Ili man amio:, Keliso ao nowo: galilia:ga: sagalakiyo:, gidan o:le a:gakiyo:, imilise mimilo:. A:la:ta:ga: adowo:lo: a:la:dimida:sen.

²⁸ Nili Alan, Ya:su Kelisowa: ene ha:fo: disa:lan
man a:no: gi o:lia: dowa:biyo:.

**Godeya: To Nafayo: We
The New Testament, Genesis, and Ruth in the Kaluli
language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Kaluli long
Niugini**

copyright © 1998-2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaluli

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Feb 2024 from source files dated 28 Feb 2024

b1d455ca-c4bb-5822-b79f-8fad97c5b77